

Briuselis, 2019 01 30
COM(2018) 446 final/2

This document corrects document COM (2018) 446 final of 7.6.2018.

Concerns all language versions.

Replacement of figure 2a on page 7 and of figure 5 on page 12
The text shall read as follows:

**KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

PIRMOJI ŠVARAUS ORO APŽVALGA

PIRMOJI ŠVARAUS ORO APŽVALGA

1. ĮVADAS

Oro tarša Europos Sąjungoje tebėra didelė aplinkos ir sveikatos problema. Daugelis Europos miestų kenčia nuo prastos oro kokybės – oro tarša juose viršija Aplinkos oro kokybės direktyvoje (Direktyva 2008/50/EB¹) nustatytus ES standartus, o Pasaulio sveikatos organizacijos (toliau – PSO) rekomenduojamas gaires oro tarša viršija dar daugiau miestų. Europos aplinkos agentūra apskaičiavo, kad 2015 m. Europos Sąjungoje dėl oro taršos pirmiau laiko mirė apie 400 000 žmonių².

2011–2013 m. atlikus ES oro politikos peržiūrą, 2013 m. gruodžio mėn. paskelbtas švaraus oro politikos dokumentų rinkinys³. Jį sudarė komunikatas *Europos švaraus oro programa*⁴ ir trys pasiūlymai dėl teisėkūros procedūra priimamų teisės aktų: kontroliuoti iš vidutinio dydžio kurą deginančių įrenginių išmetamų teršalų kiekį – pasiūlymas priimtas kaip Direktyva (ES) 2015/2193 (Vidutinio dydžio kurą deginančių įrenginių direktyva, toliau – VDI direktyva)⁵; ratifikuoti 2012 m. Geteborgo protokolo pakeitimą, kuriuo nustatyti 2020 m. išmetamų teršalų kiekio mažinimo įsipareigojimai, – pasiūlymas priimtas kaip Tarybos sprendimas 2017/1757/ES⁶; ir nustatyti naujus nacionalinius 2030 m. teršalų mažinimo įsipareigojimus naujoje direktyvoje dėl tam tikrų į atmosferą išmetamų teršalų kiekio mažinimo – pasiūlymas priimtas kaip Direktyva (ES) 2016/2284 (Teršalų išmetimo nacionalinių ribų direktyva, toliau – INR direktyva)⁷.

2013 m. švaraus oro programoje pasiūlyta reguliariai rengti ataskaitas dėl oro kokybės padėties Europoje ir jose aptarti išmetamų teršalų kiekio mažinimo perspektyvas bei ES tikslų įgyvendinimo pažangą. 2016 m. gruodžio mėn. priėmus INR direktyvą, atnaujintas analitinis pagrindas. Šia pirmąja perspektyvine švaraus oro ataskaita siekiama įvykdyti šią užduotį ir suteikti informacijos valstybėms narėms, rengiančioms nacionalines oro taršos valdymo programas, kurias jos pagal INR direktyvą turi parengti iki 2019 m. balandžio 1 d.

2. ORO KOKYBĖS EUROPOS SĄJUNGOJE BŪKLĖ IR PAŽANGA UŽTIKRINANT ATITIKTĮ IKI 2020 M.

2.1. Dabartinė su išmetamais oro teršalais ir oro kokybe susijusi padėtis

Kaip matyti iš toliau pateikto 1 paveikslo, teigiama pagrindinių išmetamųjų teršalų kiekio mažėjimo Europos Sąjungoje tendencija išliko, o teršalų kiekis tampa vis mažiau susijęs su ekonomikos augimu. Apskritai 2000–2015 m. laikotarpiu bendras ES BVP padidėjo 32 proc.,

1 OL L 152, 2008 6 11, p. 1–44.

2 Europos aplinkos agentūra, 2017 m. spalio mėn., *Oro kokybė Europoje. 2017 m. ataskaita* (angl. *Air quality in Europe - 2017 report*).

3 Žr. http://ec.europa.eu/environment/air/clean_air/review.htm.

4 COM(2013) 918 final.

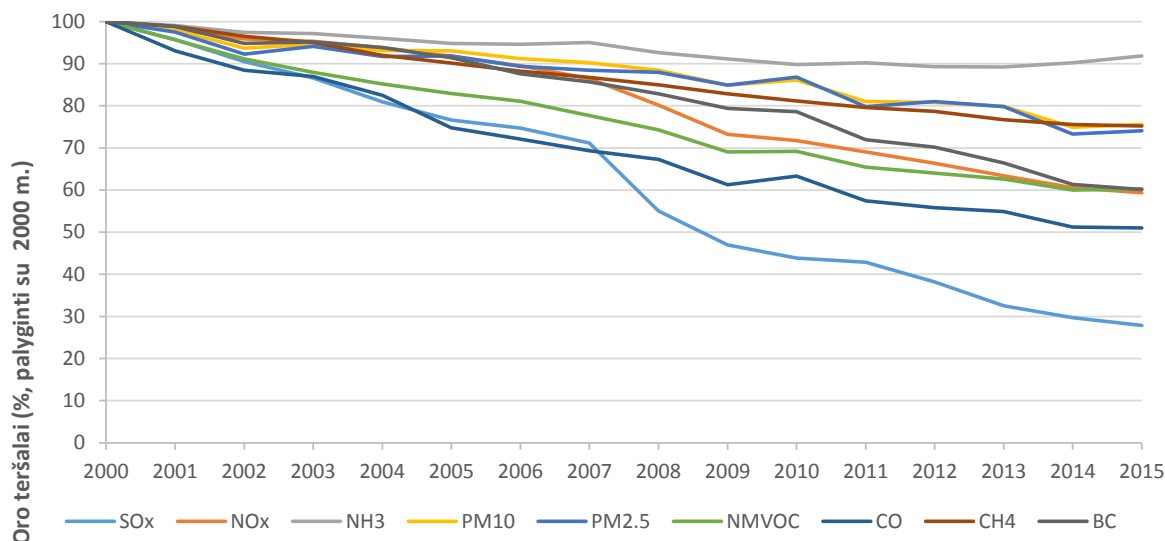
5 OL L 313, 2015 11 28, p. 1–19.

6 OL L 248, 2017 9 27, p. 3–75.

7 OL L 344, 2016 12 17, p. 1.

o išmetamų pagrindinių oro teršalų kiekio sumažėjimas siekė nuo 10 proc. (amoniako – NH_3) iki 70 proc. (sieros oksidų – SO_x).

1 paveikslas. ES 28 valstybių narių išmetamų teršalų kiekio pokyčiai 2000–2015 m. (proc., palyginti su 2000 m.) [šaltinis – Europos aplinkos agentūra]

Tačiau ES oro taršos ribinės vertės vis dar gerokai viršijamos. 2015 m. ES kietųjų dalelių (KD_{10}) dienos ribinės vertės viršijimo poveikį patyrė iki 20 proc. ES 28 valstybių narių miestų gyventojų. Smulkiosioms kietosioms dalelėms ($KD_{2.5}$) taikomą ES ribinę $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$ vertę viršijančios koncentracijos veikė iki 8 proc. miesto gyventojų, o daug griežtesnę PSO rekomenduojamą $10 \mu\text{g}/\text{m}^3$ vertę viršijančios koncentracijos – daugiau kaip 82 proc. miesto gyventojų.

Azoto dioksido (NO_2) metinės ribinės vertės Europoje ir toliau daug kur viršijamos; jo koncentracija vienodą ES ir PSO ribinę vertę viršija 22 valstybėse narėse ir veikia iki 9 proc. miestų gyventojų.

ES tikslinę vertę viršijanti ozono koncentracija nustatyta 18 valstybių narių; iki 30 proc. ES miestų gyventojų gyveno teritorijose, kuriose viršyta ši tikslinė vertė, o 95 proc. – teritorijose, kuriose viršyta griežtesnė PSO rekomendacija⁸.

2.2. Atitikties užtikrinimo pažanga

Svarbiausias veiksnys, dėl kurio nesilaikoma NO_2 ribinės vertės, yra iš dyzelinu varomų lengvųjų automobilių ir lengvųjų krovininių automobilių išmetamų azoto oksidų (NO_x) kiekis, kuris yra sistemingai daug didesnis už patvirtinto tipo ribines vertes. Spręsti šią problemą bus lengviau taikant neseniai 2017 m. patvirtintą naują visai ES skirtą bandymo procedūrą, kuria atsižvelgiama į realiomis važiavimo sąlygomis iš šių transporto priemonių išmetamų teršalų kiekį⁹, ir 2016 m. Komisijos pasiūlymą dėl persvarstytos tipo patvirtinimo sistemos¹⁰.

Atitiktis KD_{10} ribinei vertei skatinama tokiomis priemonėmis kaip laipsniškas reikalavimas naudoti dalelių filtrus, kad būtų neviršijamos iš lengvųjų automobilių išmetamų KD kiekio

⁸ Europos aplinkos agentūra (EAA), 2017 m. spalio mėn. „Oro kokybė Europoje. 2017 m. ataskaita“.

⁹ Komisijos reglamentas (ES) 2017/1151 su pakeitimais. OL L 175, 2017 7 7, p. 1–643.

¹⁰ COM(2016) 31 *final*.

ribinės vertės, (jis įtrauktas į Euro 5 ir Euro 6¹¹) ir kurą deginančių įrenginių kontrolės priemonės pagal Pramoninių išmetamųjų teršalų direktyvą (toliau – PIT direktyva)¹² ir VDI direktyvą. 2015 m. ES lygmeniu sutarti ekologinio projektavimo reikalavimai kietojo kuro krosnims¹³ ir katilams¹⁴ bus taikomi tik po 2020 m., bet, kad būtų lengviau mažinti išmetamųjų kietųjų dalelių, lakiųjų organinių junginių (LOJ) ir azoto oksidų (NO_x) kiekį, kelios valstybės narės (pvz., Lenkija) šiuos reikalavimus ėmė taikyti dar nesuėjus šiam terminui. Be to, ekologinio projektavimo ir kitais reikalavimais, kuriais siekiama didinti energijos vartojimo efektyvumą (jie pirmiausia nustatyti 2010 m. Pastatų energinio naudingumo direktyva¹⁵, 2012 m. Energijos vartojimo efektyvumo direktyva¹⁶ ir 2017 m. Energijos vartojimo efektyvumo ženklinimo reglamentu¹⁷), padedama mažinti į atmosferą išmetamųjų teršalų kiekį, mažinant energijos vartojimą. Neseniai priimtos geriausių prieinamų gamybos būdų (toliau – GPGB) išvados dėl didelių kurą deginančių įrenginių¹⁸ pagal PIT direktyvą taip pat turės teigiamą poveikį NO_x, SO₂ ir KD. Vis dėlto, kadangi kietoji biomasė išlieka labiausiai naudojama šildymui (82 proc.) atsinaujinančiųjų išteklių rūšis¹⁹, o visa bioenergija toliau sudarys didelę ES atsinaujinančiųjų išteklių energijos derinio dalį²⁰, išmetamųjų teršalų kontrolės pagerėjimą gali šiek tiek atsverti padidėjęs išmetamųjų teršalų šaltinių skaičius.

Kad ribinės vertės būtų viršijamos kuo mažiau, reikia dėti dar daugiau pastangų. Šiuo metu prieš valstybes nares pradėta 30 pažeidimo nagrinėjimo procedūrų, susijusių su Direktyva 2008/50/EB: 16 – dėl viršijamų KD₁₀ ribinių verčių, 13 – dėl viršijamų NO₂ ribinių verčių, o viena – dėl viršijamų SO₂ ribinių verčių.

Oro taršos kontrolės priemonėms finansuoti valstybės narės taip pat gali naudotis didele ES finansine parama (žr. 3.2.5 skirsnį). Platesniame Komisijos aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūros²¹ kontekste Komisija tęsia dialogus su valstybėmis narėmis švaraus oro tema²², siekdama geriau suprasti nacionalinį požiūrį į įgyvendinimą, pasidalyti su sprendimais susijusia patirtimi, skatinti įvairių politikos krypčių sąveiką ir nustatyti sritis, kuriose gali padėti ES fondai. Dialogai itin sėkmingai vykdyti skatinant veiksmus, kuriuose dalyvauja visos susijusios ministerijos ir suinteresuotieji subjektai.

2.3. Aplinkos oro kokybės direktyvų tinkamumo patikra

2013 m. Švaraus oro programoje padaryta išvada, kad tuo metu dar nebuvo tinkamas laikas peržiūrėti aplinkos oro kokybės direktyvas 2008/50/ES ir 2004/107/EB, ir pabrėžta, kad

11 Reglamentas (EB) Nr. 715/2007, OL L 171, 2007 6 29, p. 1–16.

12 Direktyva 2010/75/ES, OL L 334, 2010 12 17, p. 17–119.

13 Komisijos reglamentas 2015/1185, ES OL L 193, 2015 7 21.

14 Komisijos reglamentas 2015/1189, OL L 193, 2015 7 21.

15 Direktyva 2010/31/ES, OL L 153, 2010 6 18, p. 13–35.

16 Direktyva 2012/27/ES, OL L 315, 2012 11 14, p. 1–56.

17 Reglamentas (ES) 2017/1369, OL L 198, 2017 7 28, p. 1–23.

18 Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2017/1442, OL L 212, 2017 8 17, p. 1–82.

19 COM(2017) 57 final, *Atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimo pažangos ataskaita*, p. 5.

20 COM(2016) 860 final, *komunikatas Švari energija visiems europiečiams*, p. 9.

21 Žr. http://ec.europa.eu/environment/air/index_en.htm.

22 Žr. http://ec.europa.eu/environment/air/clean_air/dialogue.htm.

atitiktį reikia užtikrinti esamais standartais, o išmetamųjų teršalų kiekį reikia mažinti įgyvendinant INR direktyvą.

Siekdama patikrinti aplinkos oro kokybės direktyvų veiksmingumą, Komisija 2017 m. pradėjo šių direktyvų tinkamumo patikrą. Ji paremta analize, kuria grindžiama Švaraus oro programa, ir bus atliekama remiantis visose valstybėse narėse sukaupta patirtimi, daugiausia dėmesio skiriant 2008–2018 m. laikotarpiui. Bus aiškinamasi, ar tinkamos visos direktyvų nuostatos, pirmiausia – stebėsenos ir vertinimo metodai, oro kokybės standartai ir nuostatos dėl visuomenės informavimo, taip pat tai, kiek direktyvomis palengvinti veiksmai, kuriais galima užkirsti kelią neigiamam poveikiui arba jį sumažinti.

Be to, bus nagrinėjamos administracinės išlaidos, sutapimai ir (arba) sąveika, spragos, nenuoseklumai ir (arba) galimos nereikalingos priemonės, taip pat oro kokybės valdymo suderinamumas ES, valstybių narių, regioniniu ir vietos lygmenimis. Šiuo metu šią tinkamumo patikrą planuojama užbaigti 2019 m.

3. NAUJOS TERŠALŲ IŠMETIMO NACIONALINIŲ RIBŲ DIREKTYVOS IR PAPILDOMŲ TEISĖS AKTŲ, KURIAIS REGLAMENTUOJAMI IŠMETAMŲJŲ TERŠALŲ ŠALTINIAI, ĮGYVENDINIMAS

3.1. Su sveikata ir ekosistemomis susiję tiksliniai rodikliai

Švaraus oro programoje nustatyti tiksliniai rodikliai buvo grindžiami teršalų kiekio mažinimu, nurodytu Komisijos pasiūlyme²³ dėl INR direktyvos. Dabar, 2016 m. gruodžio 31 d. įsigaliojus šiai direktyvai ir po 2013 m. Švaraus oro programos priėmus papildomus teisės aktus, kuriais reglamentuojami išmetamųjų teršalų šaltiniai (t. y. priemonės, kuriomis reglamentuojami konkretūs taršos šaltiniai, pvz., transporto priemonės, krosnys, pramonės įrenginiai), šiuos skaičius galima atnaujinti, kaip parodyta toliau pateiktoje 1 lentelėje.

1 lentelė. Prognozuojama INR direktyvos ir visų nuo 2014 m. priimtų teisės aktų, kuriais reglamentuojami išmetamųjų teršalų šaltiniai, nauda oro politikai 2030 m., palyginti su Švaraus oro programoje pateiktais pasiūlymais (susijusias su ataskaitiniais 2005 m.)

	Tikėtinas neigiamo poveikio sveikatai sumažinimas, palyginti su 2005 m. (pirmalaikis mirtingumas dėl kietųjų dalelių ir ozono)	Tikėtinas sumažėjimas ekosistemų teritorijose, kuriose viršijamos eutrofikacijos ribos, palyginti su 2005 m.
Europos švaraus oro programa (2013 m. gruodžio mėn.) taikant bazinį lygį, į kurį neįtraukti nuo 2014 m. priimti teisės aktai, kuriais reglamentuojami išmetamųjų teršalų šaltiniai	52 %	35 %

²³ COM(2013) 920 *final*.

INR direktyvos poveikis, apskaičiuotas priėmimo metu 2016 m. gruodžio mėn., taikant tą patį – pirmiau nurodytą – bazinį lygį	49,6 %	–
INR direktyvos poveikis, taikant bazinį lygį, į kurį įtrauktas nuo 2014 m. priimtų teisės aktų, kuriais reglamentuojami išmetamųjų teršalų šaltiniai, poveikis	54 %	27 %

Reikia tam tikro paaiškinimo, ypač dėl apskaičiuoto poveikio sveikatai sumažėjimo 54 proc., nors tikėtinas poveikis (priėmimo metu) buvo tik šiek tiek mažesnis nei 50 proc. Tai lemia du veiksniai.

Pirmasis veiksnys – konkrečių papildomų nuo 2014 m. priimtų teisės aktų, kuriais reglamentuojami išmetamųjų teršalų šaltiniai, poveikis. 2015 m. VDI direktyvos išmetamųjų teršalų kontrolės priemonės visiems naujiems kurą deginantiems įrenginiams taikomos nuo 2018 m. gruodžio 20 d., o esamiems – ne vėliau kaip 2025 m. arba 2030 m. (atsižvelgiant į jų dydį). 2015 m. ekologinio projektavimo įgyvendinimo reglamentai taikomi nuo 2020 m. sausio 1 d. naujiems rinkoje parduodamiems kietojo kuro katilams, o nuo 2022 m. sausio 1 d. – naujoms kietojo kuro krosnims. 2016 m. Reglamentas dėl ne keliais judančių mechanizmų (NKJM)²⁴, taikomas varikliams, atsižvelgiant į jų klasę, pateikiamiems rinkai nuo 2019, 2020 arba 2021 m. sausio 1 d. 2017 m. GPGB išvados dėl didelių kurą deginančių įrenginių taikomos naujiems įrenginiams nuo 2017 m. rugpjūčio 17 d., o visiems esamiems įrenginiams – ne vėliau kaip 2021 m. rugpjūčio 17 d. 2013 m. švaraus oro politikos dokumentų rinkinyje pabrėžtas galimas šių iniciatyvų įgyvendinimo poveikis iki 2030 m. ir dabar į analizę įtrauktos galutinės teisės aktų redakcijos. Bendrai įvertinus visas šias priemones, galima daryti išvadą, kad, jei bus užtikrinta visapusiška atitiktis visiems susijusiems teisiniams reikalavimams, iš tikrųjų iki 2030 m. galima tikėtis didesnio išmetamųjų teršalų kiekio sumažėjimo, nei buvo tikėtasi priimant INR direktyvą.

Antrasis veiksnys yra priemonės, kurios pradedamos taikyti siekiant mažinti vieno išmetamo teršalo kiekį, bet kuriomis kartu mažinamas kitų teršalų kiekis (vadinamosios bendrosios kontrolės priemonės). Tokios yra, pvz., žemės ūkio atliekų deginimo kontrolės priemonės pagal BŽŪP25 ir INR direktyvos III priedą; jos dažnai taikomos dėl būtinybės sumažinti NH₃ kiekį, bet jomis taip pat sumažinamas KD ir LOJ kiekis. Ši sąveika dažnai sumažina sąnaudas, tačiau tam tikrais atvejais daugiausiai duoda papildomos naudos sveikatai. Šio veiksnio poveikis priklausys nuo valstybių narių praktiškai pasirinkto priemonių derinio.

Šių veiksmų poveikis eutrofikacijai nėra toks pat. Iš tikrųjų nėra vienu nuo 2014 m. priimtų papildomų teisės aktų, kuriais reglamentuojami išmetamųjų teršalų šaltiniai, nesprendžiama

²⁴ Reglamentas (ES) 2016/1628, OL L 252, 2016 9 16.

²⁵ Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos (OL L 347, 2013 12 20, p. 549) II priedas dėl kompleksinės paramos.

NH₃ problema, o bendrosios kontrolės nauda tėra nedidelė. Taigi, priimtoje INR direktyvoje sušvelninus reikalavimą dėl išmetamo NH₃ kiekio sumažinimo, palyginti su Komisijos pasiūlymu (nuo sumažinimo 25 proc. iki 19 proc.), proporcingai bendrai sumažėja ekosistemų pagerėjimas dėl išmetamų teršalų kiekio sumažėjimo.

3.2. INR direktyvoje nustatytų 2020 m. ir 2030 m. teršalų kiekio mažinimo įsipareigojimų vykdymas

3.2.1. 2020 m. teršalų kiekio mažinimo įsipareigojimų vykdymas

Atlikus 2013 m. poveikio vertinimą prognozuota, kad ES 2020 m. teršalų kiekio mažinimo įsipareigojimai (nustatyti 2012 m. persvarstytame Geteborgo protokole) turėtų būti pasiekti jau pagal tuo metu galiojusius ES teisės aktus. Tai patvirtinta ES lygmeniu atlikus atnaujintą analizę, bet poveikis pavienėms valstybėms narėms gali skirtis ir, atsižvelgiant į nacionalines aplinkybes, atitinkamai užtikrinti gali prireikti tolesnių veiksmų.

3.2.2. 2030 m. teršalų kiekio mažinimo įsipareigojimų vykdymas

Komisijos pasiūlyme dėl INR direktyvos apskaičiuota, kad, norint pasiekti 2030 m. teršalų mažinimo tikslus, prireiks 2,2 mlrd. EUR.²⁶ Iš analizės rezultatų matyti, kad teršalų kiekio sumažinimo, dėl kurio sutarta 2016 m. gruodžio mėn. priimtoje INR direktyvoje, sąnaudos iš tikrųjų yra mažesnės, t. y. 1,8 mlrd. EUR. Taip yra dėl to, kad abi teisėkūros institucijos sutarė sumažinti tikslinius teršalų kiekio mažinimo rodiklius.

Atsižvelgus į papildomus nuo 2014 m. priimtus teisės aktus, kuriais reglamentuojami išmetamųjų teršalų šaltiniai, su INR direktyva sietinos išlaidos turėtų dar labiau sumažėti iki 960 mln. EUR (arba 1,9 EUR vienam asmeniui per metus²⁷). Didžiausias skirtumas susidaro namų ūkiuose, įgyvendinant kietojo kuro krosnių ir katilų ekologinio projektavimo nuostatas. Jei taip pat įtrauktume apskaičiuotą būsimos ES 2030 m. klimato ir energetikos politikos strategijos²⁸ poveikį, galėtume tikėtis dar didesnio sumažėjimo (daugiausia elektros energijos ir pramonės sektoriuose) iki 540 mln. EUR (t. y. 1,05 EUR vienam asmeniui per metus). Tikėtina nauda turėtų smarkiai viršyti sąnaudas – nuo 14 (skaičiuojant pagal konservatyviausią metodą) iki 50 kartų.

Proporcinė pavienių valstybių narių patiriamų įgyvendinimo sąnaudų dalis taip pat kinta dėl įvairių veiksnių, įskaitant naujų teisės aktų, kuriais reglamentuojami išmetamųjų teršalų

26 Pirminio Komisijos pasiūlymo įgyvendinimo sąnaudų šmata nurodyta 16-ojoje teminės oro taršos strategijos ataskaitoje (parengė Tarptautinis taikomųjų sistemų analizės institutas, angl. IIASA). Su ja galima susipažinti adresu <http://www.iiasa.ac.at/web/home/research/researchPrograms/air/policy/TSAP-reports.html>.

27 Pažymėtina, kad skaičius vienam gyventojui yra vidurkis, todėl neatspindi ekonominės veiklos vykdytojų ir regionų sąnaudų skirtumų.

28 Su Komisijos pasiūlymais galima susipažinti adresu https://ec.europa.eu/clima/policies/strategies/2030_en#tab-0-0; 2017 m. bendro sprendimo procedūra priimti sprendimai dar turi būti priimti oficialiai.

šaltiniai, poveikį, ir su 2030 m. nacionaliniu energijos rūšių deriniu susijusių prognozių pokyčių (pirmiausia – padidėjusio anglies naudojimo kai kuriose valstybėse narėse)²⁹.

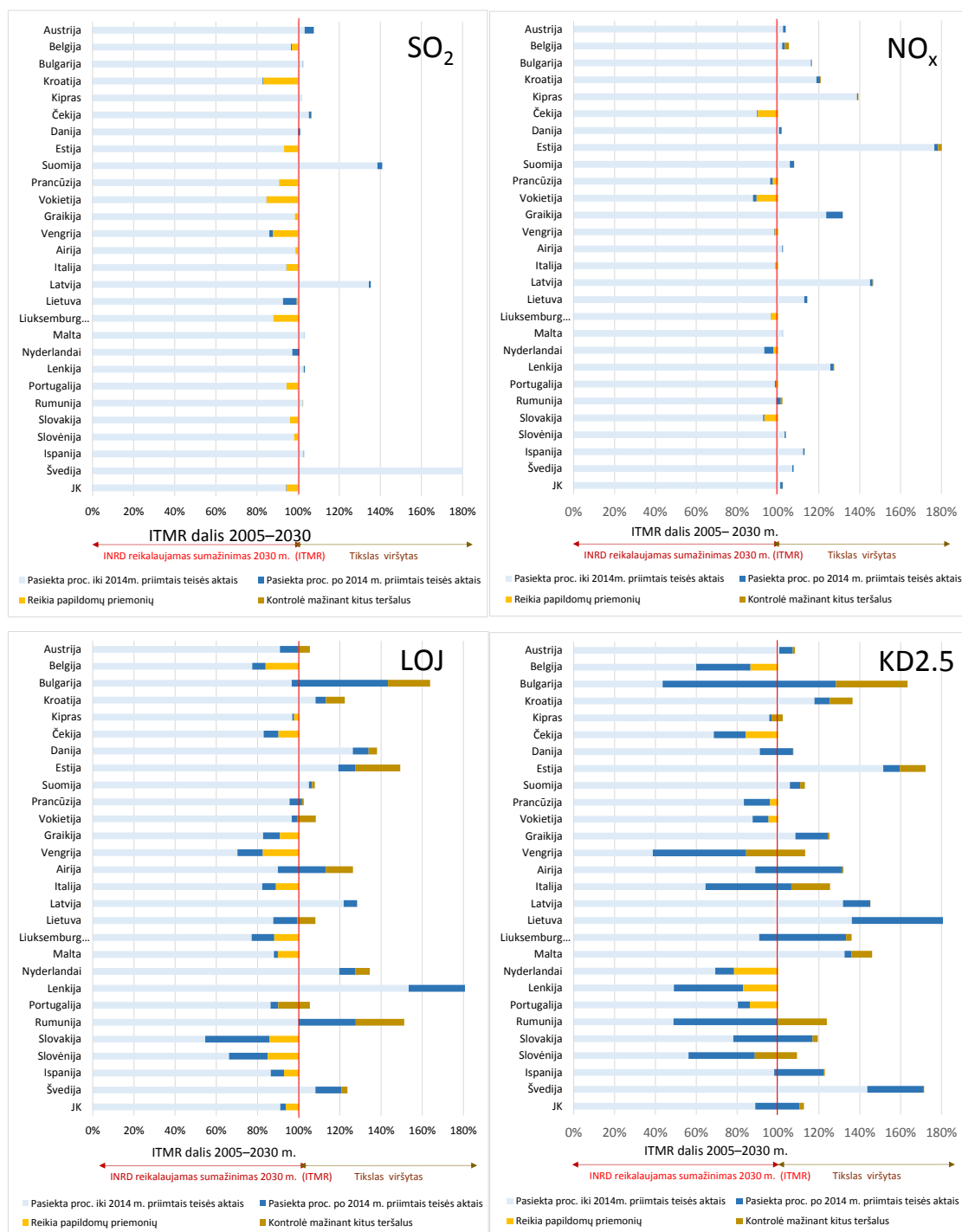
3.2.3. Sritys, kuriose gali prireikti papildomų teisės aktų, kuriais reglamentuojami išmetamųjų teršalų šaltiniai

Toliau pateiktame 2a paveiksle nurodyta proporcinė teršalų kiekio sumažinimo dalis, pasiekta: a) iki 2014 m. galiojusiais bazinio lygio teisės aktais, b) papildomais nuo 2014 m. priimtais teisės aktais, c) tolesnėmis priemonėmis, kurių reikia INR direktyvos išmetamųjų teršalų mažinimo reikalavimams (toliau – ITMR) įvykdyti, ir d) bendrosios kontrolės priemonėmis (žr. 3.1 skirsnį). Svarbiausios bendrosios kontrolės priemonės yra šios: a) į INR direktyvos III priedą įtrauktas draudimas deginti žemės ūkio atliekas (juo mažinamas $KD_{2.5}$, LOJ, NH_3 , CO ir CH_4 kiekis), b) iš mediena kūrenamų krosnių išmetamų teršalų kiekio kontrolė pagal ekologinio projektavimo standartus (ja mažinamas $KD_{2.5}$, LOJ, NO_x , NH_3 , CO ir CH_4 kiekis) ir c) iš anglimis kūrenamų krosnių išmetamų teršalų kontrolė, taip pat pagal ekologinio projektavimo reikalavimus (ja mažinamas $KD_{2.5}$, LOJ, SO_2 ir NO_x kiekis).

Apskritai analizė patvirtina, kad pirminiame pasiūlyme taikytas požiūris iš esmės yra teisingas. Išmetamų SO_2 ir NO_x kiekis smarkiai sumažintas jau iki 2013 m. galiojusiais teisės aktais. Pagrindinis teršalų kiekio sumažinimo įsipareigojimų tikslas yra toliau stiprinti šią tendenciją ir užtikrinti, kad veiklos pokyčiai (pvz., padidėjęs anglių naudojimas kai kuriose valstybėse narėse) neturėtų įtakos bendrajam teršalų kiekio mažinimui. INR direktyvos ir papildomų nuo 2014 m. priimtų teisės aktų poveikis kietosioms dalelėms ir lakiesiems organiniams junginiams yra daug didesnis, nes ankstesniais teisės aktais jų kiekis sumažintas mažiau.

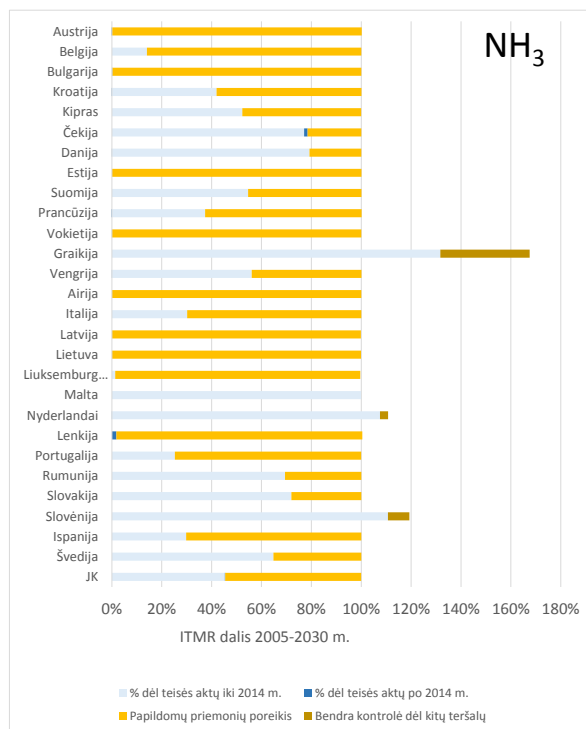
²⁹ Su išsamesne informacija galima susipažinti pridedamoje Tarptautinio taikomųjų sistemų analizės instituto ataskaitoje *Pažanga siekiant su oro kokybe ir išmetamaisiais teršalais susijusių ES tikslų* (angl. *Progress towards the achievement of the EU's air quality and emissions objectives*).

2a paveikslas. i) iki 2014 m. galiojusių bazinio lygio teisės aktų, ii) po 2014 m. priimtų teisėkūros priemonių, iii) tolesnių priemonių, kurių reikia vykdant išmetamųjų teršalų mažinimo reikalavimus, ir iv) bendrosios kontrolės priemonių, kurios skirtos kitiems išmetamiesiems teršalams, poveikis vykdant išmetamųjų teršalų mažinimo reikalavimus (ITMR). SO₂, NO_x, LOJ ir KD_{2,5}

Su NH₃ susijusi padėtis skiriasi – tai matyti iš 2b paveikslo. Šių teršalų kiekis turi būti sumažinamas beveik vien pagal INR direktyvą. Iki 2014 m. galiojusių teisės aktų, kuriais reglamentuojami išmetamųjų teršalų šaltiniai, arba papildomų nuo 2014 m. priimtų priemonių poveikis šiam mažinimui nedidelis.

2b paveikslas. NH₃. i) iki 2014 m. galiojusių bazinio lygio teisės aktų, ii) po 2014 m. priimtų teisėkūros priemonių, iii) tolesnių priemonių, kurių reikia vykdant išmetamųjų teršalų mažinimo reikalavimus, ir iv) bendrosios kontrolės priemonių, skirtų kitiems išmetamiesiems teršalams, poveikis vykdant ITMR

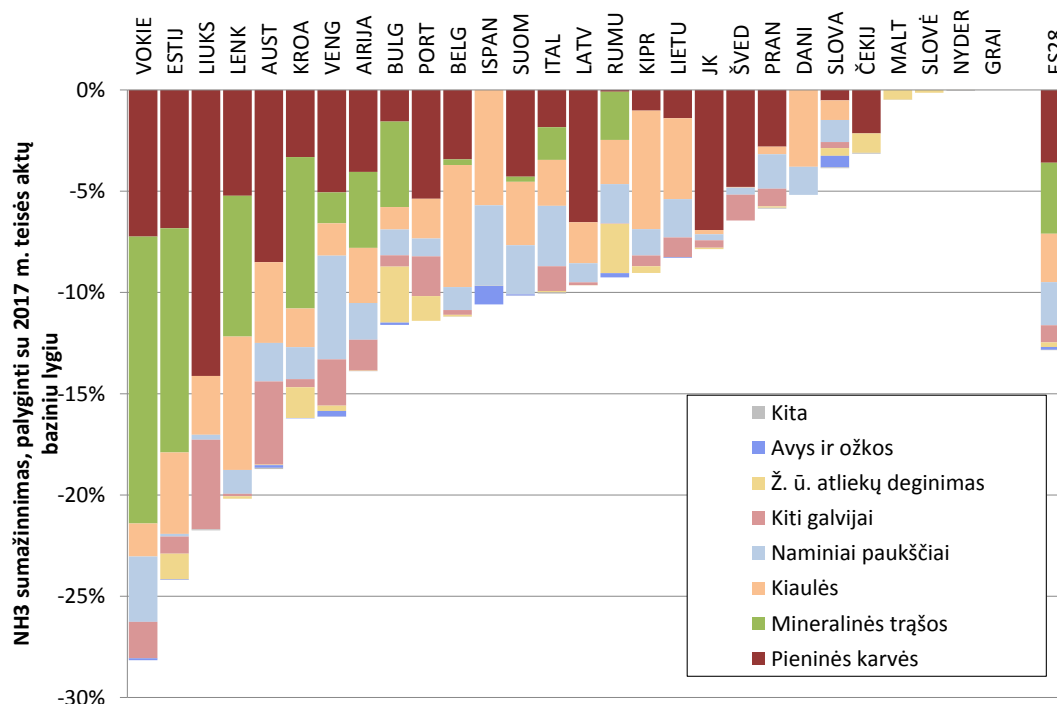

Sektoriai, kuriuose NH₃ kiekio sumažinimo reikalavimus galima įvykdyti, nurodyti toliau pateiktame 3 paveiksle. Nustatyta, kad priemonės, kuriomis siekiama sumažinti naudojant mineralines trąšas, ypač karbamidą, išmetamųjų teršalų kiekį, daugelyje valstybių narių yra ekonomiškai efektyvios. Visiškas karbamido naudojimo draudimas į INR direktyvą neįtrauktas, nes yra perspektyvių galimybių, įskaitant optimizuotą taikymo laiką ir normą, rinkoje parduodamų ureazės inhibitorių naudojimą arba perėjimą prie kitų mineralinių trąšų, kurias naudojant išmetama mažiau NH₃ (pvz., amonio nitrato). Proporcingai didele dalimi teršalų kiekį numatoma sumažinti mėšlo valdymo priemonėmis kiaulių ir naminių paukščių ūkiuose, o atsižvelgiant į neseniai paskelbtas GPGB išvadas dėl intensyvaus kiaulių ir naminių paukščių auginimo³⁰ (jos į analizę dar neįtrauktos), užtikrinti reikiamą sumažinimą gali būti lengviau. Į jų taikymo sritį nepatenkančios mėšlo valdymo priemonės taip pat dažnai yra ekonomiškai efektyvios; įgyvendinimą labai palengvintų supaprastinta GPGB grindžiama

³⁰ Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2017/302, OL L 43, 2017 2 21, p. 231–279.

mėšlo valdymo sistema, pvz., sukurta remiantis su Pramoninių išmetamųjų teršalų direktyva susijusia patirtimi. Taip pat reikėtų stiprinti sąveiką su kitų susijusių ES teisės aktų, pvz., Nitratų direktyvos (Direktyva 91/676/EEB³¹) įgyvendinimu, skatinant valstybes nares pradėti taikyti valdymo priemones, kuriomis integruotai atsižvelgiama į orui, vandeniui ir dirvožemiui taikomus reikalavimus.

3 paveikslas. Tolesnis išmetamo NH₃ kiekio mažinimas siekiant 2030 m. įvykdyti ITMR pagal sektorius, taikant po 2017 m. priimtų teisės aktų bazinį lygį

3.2.4. Su sektoriais susijęs ir makroekonominis poveikis

Ekonominis oro taršos reglamentavimo poveikis yra didesnis nei vien tiesioginė nauda ir sąnaudos, nurodytos 3.1 ir 3.2.2 skirsnuose. Pirma, įgyvendinant taršos mažinimo technologijas atsiranda papildoma sektorių, kuriuose teikiamos teršalų kiekio mažinimo prekės, paklausa. Antra, didėjančios teršalų kiekio mažinimo sąnaudos gali turėti įtakos tarptautinėse rinkose veikiančių sektorių konkurencingumui. Trečia, poveikis sektoriaus našumui, veikdamas tarpinių prekių ir darbo jėgos paklausą, gali daryti poveikį visai ekonomikai. Pastarasis skatina užimtumo ir darbo užmokesčio pokyčius, o šie turi įtakos namų ūkių disponuojamosioms pajamoms ir gerovei.

Siekiant atsižvelgti į šį netiesioginį poveikį, buvo apskaičiuotas makroekonominis ir su konkrečiais sektoriais susijęs 2030 m. įsipareigojimų vykdymo poveikis (taikant modelį JRC-GEM-E3). Jis nurodytas toliau pateiktoje 2 lentelėje ir yra platus, kaip nurodyta prie Komisijos pasiūlymo dėl INR direktyvos pridėtame 2013 m. poveikio vertinime: 2030 m.

31 Tarybos direktyva 91/676/EEB, OL L 375, 1991 12 31, p. 1.

teršalų kiekio mažinimo įsipareigojimų vykdymo sąnaudas su kaupu atsveria nauda sveikatai ir žemės ūkiui (mažiau laikinojo nedarbingumo atostogų ir geresnis pasėlių derlius), turinti nedidelį teigiamą poveikį bendrajam vidaus produktui. Sektoriuose, kuriems tenka didelė sąnaudų dalis, (pvz., žemės ūkio sektoriuje) produkcija šiek tiek sumažėja, bet ji padidėja sektoriuose, kuriems naudinga didesnė teršalų kiekio mažinimo prekių, pvz., elektros prekių, transporto ir kitos įrangos prekių, paklausa.

2 lentelė. 2030 m. išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo įsipareigojimų vykdymo poveikis BVP ir sektorių produkcijai. Šaltinis – JRC-GEM-E3.

Ar į lyginamąjį indeksą * įtraukti nuo 2014 m. priimti teisės aktai, kuriais reglamentuojami išmetamųjų teršalų šaltiniai?	Ne	Ne	Taip	Taip	Taip	Taip
klimato kaitos ir energetikos rinkinį sudarantys dokumentai ³² ?	Ne	Ne	Ne	Ne	Taip	Taip
Ar įtraukta nauda sveikata ir pasėlių derliui?	Ne	Taip	Ne	Taip	Ne	Taip
BVP	-0,010	0,006	-0,005	0,006	-0,002	0,006
Žemės ūkio sektorius	-0,09	-0,04	-0,05	-0,07	-0,07	-0,05
Energetikos sektorius	0,01	0,03	0,01	0,02	0,01	0,02
Daug energijos suvartojantys pramonės sektoriai	0,00	0,02	0,00	0,02	0,00	0,02
Kiti pramonės sektoriai	0,01	0,03	0,01	0,02	0,00	0,02
Paslaugų sektorius	0,00	0,01	0,00	0,01	0,00	0,01

* Iš rezultatų matyti procentinės dalies skirtumas, palyginti su atitinkamu lyginamuoju indeksu 2030 m.

3.2.5. ES finansavimo šaltiniai, padedantys gerinti oro kokybę

Daug išteklių teikia ES fondai, taip pat tokiose srityse kaip transportas, energetika, žemės ūkis ir pramonė, į kurias reikėtų įtraukti aplinkos apsaugos reikalavimus. Naudojantis Europos struktūriniais ir investicijų fondais, buvo galima teikti finansavimą, pirmiausia susijusį su 4-uuoju teminiu tikslu *Mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomika* (45 mlrd. EUR), 6-uuoju teminiu tikslu *Aplinkos apsauga ir efektyvus išteklių naudojimas* (63 mlrd. EUR) ir 7-uuoju teminiu tikslu *Tinklų infrastruktūra transporto ir energetikos sektoriuose* (58 mlrd. EUR)³³. Neseniai atlikus tyrimą³⁴ preliminariai apskaičiuota, kad apie 76 mlrd. EUR Europos regioninės plėtros fondo (ERPF), Sanglaudos fondo (SF) ir Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšų buvo skirta veiksams, kuriais oro kokybė gerinta nedaug arba tik iš dalies. Mažesniu mastu ERPF taip pat teikia galimybių finansuoti inovacijas, derančias su regioninėmis arba nacionalinėmis pažangiosios specializacijos strategijomis; kai kurias iš šių galimybių galima panaudoti oro kokybei.

Pagal Europos infrastruktūros tinklų priemonę (EITP) 32 mlrd. EUR iš ES 2014–2020 m. biudžeto skirta transporto ir energetikos projektams ES valstybėse narėse bendrai finansuoti; apie 9 mlrd. EUR iš šios sumos, daugiausia iš transporto ramsčiui skirtų lėšų, asignuota projektams, kurie gali būti naudingi oro kokybei. Mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje mažinant išmetamųjų teršalų kiekį ir gerinant oro kokybę būtų galima panaudoti iki 12 mlrd. EUR programos „Horizontas 2020“ lėšų. Pagal programą LIFE remiami bandomieji

32 Komisijos pasiūlymai dėl sektorių, kuriems taikoma apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema (toliau – ATLPS), ir sektorių, kuriems ji netaikoma (taikomas Pastangų pasidalijimo reglamentas), 2030 m., https://ec.europa.eu/clima/policies/strategies/2030_lt.

33 Žr. <https://cohesiondata.ec.europa.eu/>.

34 Bendrovės *Ricardo Energy and Environment* ataskaita dėl oro kokybės stebėjimo metodikos (dar nepaskelbta).

ir parodomieji projektai, taip pat integruotieji projektai, kuriuos vykdant įgyvendinami oro kokybės planai. Numatoma, kad 2014–2020 m. projektams, kurie daro tiesioginį arba netiesioginį poveikį orui, bus skirta apie 300 mln. EUR. Numatoma, kad apie 30 proc. panaudotų lėšų (apie 95 mlrd. EUR) iš paskoloms ir finansinėms priemonėms skirtos 315 mlrd. EUR Europos strateginių investicijų fondo (ESIF) sumos bus skirta projektams, į kuriuos įtrauktas oro kokybės aspektas, pvz., energetikos ir transporto srityje. Galimybių taip pat teikia Europos investicijų bankas.

INR direktyvos finansinėmis nuostatomis (7 straipsniu ir 11 straipsnio 1 dalies c punktu) siekiama paskatinti geriau įtraukti atitinkamus aspektus ir efektyviau naudotis finansavimu gerinant oro kokybę. Valstybės raginamos kuo daugiau naudotis esamu finansavimu.

Pagal Europos Komisijos siūlomą 2021–2027 m. daugiametę finansinę programą³⁵ bus toliau remiamos priemonės, kuriomis gerinama oro kokybė, be kita ko, užsibrėžus, kad klimato politikos tikslams pasiekti būtų skiriama 25 proc. ES išlaidų, ir sustiprinus programą LIFE.

3.2.6. Santrauka

Iš atnaujintos analizės rezultatų matyti, kad papildomos INR direktyvos įgyvendinimo sąnaudos yra daug mažesnės, nei tikėtasi, iš dalies dėl abiejų teisėkūros institucijų atliktų pakeitimų, bet taip pat dėl dabar jau priimtų ES teisės aktų, kuriais siekiama oro kokybės tikslų, ir dėl būsimo ES 2030 m. klimato kaitos ir energetikos dokumentų rinkinio, kuris greitai turėtų būti priimtas, numatomo teigiamo poveikio.

Vis dėlto svarbu nepasitenkinti tuo, kas pasiekta. Analizuojant daroma prielaida, kad visapusiškai įgyvendinami teisės aktai ir užtikrinamas jų vykdymas – tai turi užtikrinti valstybės narės. Ji taip pat grindžiama prielaidomis, ypač dėl veiklos ir taršos kontrolės galimybių, kurios, nepaisant didelių mūsų pastangų, gali nukrypti nuo valstybių narių daromų prielaidų.

Taigi analizėje pateikiama plati ES lygmens perspektyva, todėl, rengiant nacionalinio lygmens politiką nacionalinėse oro taršos kontrolės programose, analizės duomenis reikėtų vertinti atitinkamai atsargiai.

4. ILGALAIKIŲ TIKSLŲ PASIEKIMO PERSPEKTYVOS

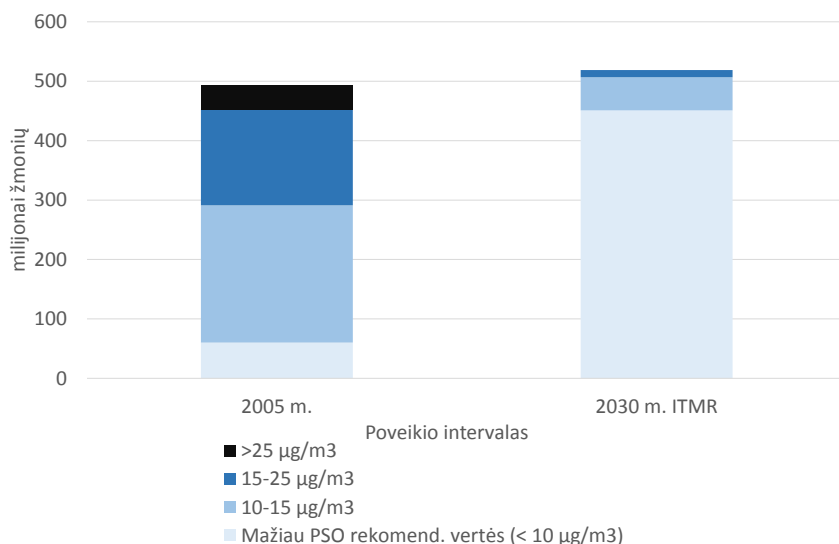
4.1. PSO rekomenduojamos $KD_{2,5}$ vertės

Europos aplinkos agentūros skaičiavimais, 2015 m. 82 proc. ES gyventojų veikė PSO rekomenduojamą $KD_{2,5}$ taikomą $10 \mu\text{g}/\text{m}^3$ vertę viršijančios koncentracijos. Įgyvendinus laikotarpio po 2014 m. politiką, padėtis šiuo atžvilgiu labai pagerės. Iš 4 paveikslo matyti tikėtini pokyčiai nuo INR direktyvos ataskaitinių 2005 m. iki INR direktyvos tikslinių 2030 m., remiantis prielaida, kad INR direktyva bus visapusiškai įgyvendinta. Proporcinė gyventojų, kuriuos veikia PSO rekomenduojamą vertę viršijančios koncentracijos, dalis sumažės nuo 88 proc. 2005 m. iki 13 proc. 2030 m., o ribinė vertė bus viršijama tik keliose Europos vietovėse ir dažniausiai ne daugiau kaip $5 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Taigi iki 2030 m. daugumoje

35 COM(2018) 321.

miestų koncentracija neviršytų PSO rekomenduojamos vertės ir, nors kai kuriose vietovėse problemų išliktų, jas būtų galima spręsti vietoje taikomomis priemonėmis, kurios nėra įtrauktos į analizę, kuria grindžiama ši ataskaita.

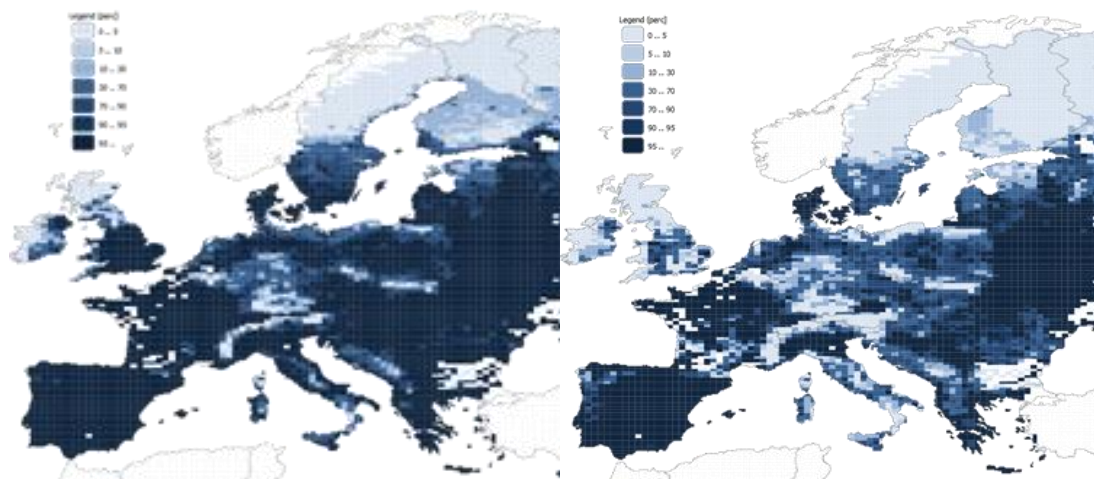
4 paveikslas. $KD_{2,5}$ kiekio poveikio gyventojams pasiskirstymas Europos Sąjungoje 2005 m. ir 2030 m., darant prielaidą, kad INR direktyvos ITMR ir visi teisės aktai, kuriais reglamentuojami išmetamųjų teršalų šaltiniai, bus visapusiškai įgyvendinti

4.2. Kritinės apkrovos viršijimas

Didžiausias oro kokybės poveikis aplinkai yra sausumos ir vandens ekosistemų eutrofikacija. Ji apibrėžiama kritinės apkrovos (didžiausios iškritų taršos, kurią ekosistema gali išlaikyti nepatirdama neigiamo ekologinio poveikio) viršijimu. Iš toliau pateikto 5 paveikslo matyti, kad, įgyvendinant INR direktyvą, eutrofikacijos veikiamų ekosistemų plotas 2005–2030 m. sumažės 27 proc. (žr. 1 lentelę).

5 paveikslas. Procentinė ekosistemų plotų, kuriuose azoto iškritos viršija eutrofikacijos kritinę apkrovą (2005 m. kairėje pusėje, palyginti su padėtimi visapusiškai įgyvendinus INR direktyvą 2030 m. dešinėje pusėje; remiantis 2012 m. duomenimis), dalis

0 .. 5 proc.
5 .. 10
10 .. 30
30 .. 70
70 .. 90
90 .. 95
95 ..
n2k duomenų nėra

Perteklinės azoto iškritos susidaro dėl NO_x ir NH_3 iškritų. NH_3 dominuoja, o sąlyginė jo svarba iki 2030 m. toliau didės todėl, kad INR direktyvoje jo kiekį, palyginti su NO_x kiekiu, reikalaujama sumažinti nedaug (19 proc., palyginti su 66 proc.).

Tačiau NH_3 kiekį galima toliau mažinti. Visapusiškai įgyvendinus šiuo metu esamas technines priemones, perteklinių iškritų kiekį būtų galima sumažinti daugiau kaip 75 proc. Nors kritinė apkrova būtų pasiekta ne visur, būtų galima naudotis kitomis padėties gerinimo galimybėmis, į kurias nebuvo atsižvelgta atliekant modeliavimą, kuriuo grindžiama ši ataskaita, pirmiausia – kontroliuoti iš didelių taškinio teršalų šaltinių, kurie yra netoli pažeidžiamų ekosistemų, išmetamus teršalus ir atlikti struktūrinius gamybos pokyčius, kuriuos paskatintų platesnis sveikais maitintis norinčios visuomenės susirūpinimas.

5. TRUMPAAMŽIAI ATMOSFEROS TERŠALAI

Juodoji anglis, metanas ir ozonas kelia susirūpinimą ir oro kokybės, ir klimato atžvilgiu.

INR direktyvoje reikalaujama, kad valstybės narės nustatytų prioritetus dėl priemonių, kuriomis, vykdant $\text{KD}_{2,5}$ kiekio mažinimo įsipareigojimus, taip pat mažinamas juodosios anglies kiekis. Priemonėmis, kuriomis siekiama sumažinti $\text{KD}_{2,5}$ kiekį (pvz., dėl kietojo kuro deginimo namų ūkiuose, kietųjų dalelių taršos iš dyzelinių automobilių, žemės ūkio atliekų deginimo vietoje ir energijos gamybos), Europos Sąjungoje iki 2030 m. taip pat 72 proc. bus sumažintas juodosios anglies kiekis.

Metanas ir ozonas glaudžiai susiję, nes dėl metano labiausiai didėja foninė ozono koncentracija. Dėl savo ilgaamžiškumo metanas pernešamas ilgas atstumus šiaurės pusrutuliui,

todėl JAV, Kinijoje ir Indijoje išmetami teršalai turi įtakos ES koncentracijoms, ir atvirkščiai. Komisijos Jungtinis tyrimų centras vėliau šiais metais pateiks techninę ataskaitą dėl išmetamo metano ir jo poveikio ozonui. Remdamasi šiuo darbu, Komisija 2019 m. įvertins galimybę mažinti šių teršalų kiekį šiaurės pusrutulyje ir jų poveikį koncentracijoms, siekdama nustatyti tinkamus metano kiekio mažinimo tikslus pagal būsimą pusrutulio požiūrį, prireikus kartu įgyvendinant UNECE Tolimų tarpvalstybinių oro teršalų pernašų konvenciją, Klimato ir švaraus oro koaliciją ir Pasaulinę metano iniciatyvą.

Didėjant temperatūrai dėl klimato kaitos, ozono koncentracijos smarkiai didės – į tai reikėtų atsižvelgti vertinant ir mažinant oro taršą ilguoju laikotarpiu.

6. TARPTAUTINIS ASPEKTAS

Priėmusi INR direktyvą, ES 2017 m. galėjo ratifikuoti 2012 m. persvarstytą Geteborgo protokolą. Valstybių narių ratifikuotas persvarstytas protokolas gali įsigalioti. Šiuo metu jį jau yra ratifikavusios aštuonios valstybės narės³⁶. Komisija ragina, kad jį kuo greičiau ratifikuotų visos kitos valstybės narės.

Pagrindinis ES tikslas tebėra skatinti, kad protokolą ratifikuotų daugiau ES nepriklausančių šalių, ypač Rytų Europos, Kaukazo ir Vidurinės Azijos (toliau – REKVA) valstybės. Siekiant paskatinti persvarstyto protokolo ratifikavimą, į jį įtrauktos lanksčios REKVA valstybėms skirtos nuostatos, bet jos bus naudingos tik jei protokolas įsigalios iki 2020 m. – tai dar viena svarbi priežastis, dėl kurios valstybės narės turėtų sparčiai jį ratifikuoti.

Komisija toliau plėtos savo darbą, siekdama padėti kaimyninėms šalims įgyvendinti oro politiką, ypač naudodamasi Pasirengimo narystei pagalbos priemone (PNPP) ir Europos kaimynystės priemone (EKP). Taip pat svarbu dalytis patirtimi už ES ir Jungtinių Tautų Europos ekonomikos komisijos ribų. Šiuo atžvilgiu ES sėkmingai skatino platesnį regioninį ir tarpregioninį bendradarbiavimą per 3-iąją Jungtinių Tautų aplinkos asamblėją (2017 m. gruodžio mėn.) ir toliau skatins jį plėtodama dvišalius santykius. Komisija taip pat finansuoja pagal Arkties regiono stebėjimo ir vertinimo programą (angl. AMAP) atliekamą regioną veikiančio išmetamos juodosios anglies kiekio mažinimo galimybių vertinimą.

7. IŠVADOS

- Teigiama yra tai, kad, vertinant kartu, **priemonių rinkiniu, kurį abi teisėkūros institucijos priėmė po to, kai 2013 m. buvo priimta Švaraus oro programa**, – t. y. ne tik INR direktyva, bet ir VDI direktyva, persvarstytu Reglamentu dėl ne keliais judančių mechanizmų ir PIT direktyvos bei Ekologinio projektavimo direktyvos įgyvendinimo priemonėmis, – **programoje nustatytas poveikio sveikatai sumažinimo 52 proc. tikslas iki 2030 m. turėtų būti pasiektas su kaupu, o KD_{2,5} koncentracija daugumoje ES vietovių turėtų nesiekti PSO rekomenduojamos vertės.**

36 CZ, FI, DE, NL, RO, SK, ES, SE. Taip pat žr. http://www.unece.org/env/lrtap/status/lrtap_s.html.

- Vis dėlto **trumpuoju laikotarpiu būtina skubiai imtis ryžtingų veiksmų įgyvendinti Aplinkos oro kokybės direktyvos tikslus** visais (nacionaliniu, regioniniu ir vietos) valdymo lygmenimis ir visapusiškai įtraukti į juos rinkos dalyvius, kaip pabrėžiama neseniai priimtame Komunikate „Sauganti Europa: švarus oras visiems“³⁷. Net ilgesnės trukmės laikotarpiu **visais šiais lygmenimis reikės papildomų veiksmų, siekiant užtikrinti, kad ES ilgalaikiai tikslai būtų pasiekti visur Europoje.**
- Poveikis 2030 m. priklausys nuo to, ar **valstybės narės visapusiškai įgyvendins visas priemones, pirmiausia – tvirtas nacionalines oro taršos kontrolės programas, kad galėtų įvykdyti INR direktyvos išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo įsipareigojimus.** Šias programas reikia veiksmingai derinti su kita įgyvendinama politika, be kita ko, energetikos sąjungos klimato ir (arba) energetikos politikos priemonėmis, kelių transporto politika ir būsima bendros žemės ūkio politikos reforma. **Įgyvendinti politiką taip pat bus daug lengviau, jei bus naudojamasi didele esama ES finansine parama.**
- Daugelyje sektorių ir daugelio teršalų atžvilgiu INR direktyvos įgyvendinimą labai lengvina teisės aktai, kuriais reglamentuojami išmetamųjų teršalų šaltiniai, tačiau **žemės ūkyje išmetamas NH₃ yra išimtis. Kad būtų galima įvykdyti šių teršalų kiekio mažinimo reikalavimus, turės veiksmingai įsitraukti sektorius.** Dabartinė analizė rodo, kad net tada ES toli gražu nepasieks ilgalaikio tikslo neviršyti kritinės eutrofikacijos apkrovos, bet yra galimybių toliau smarkiai mažinti teršalų kiekį, kuriomis pasinaudojusi ES galėtų daug labiau priartėti prie tikslo. **Komisija toliau rems nacionalines pastangas šioje srityje, be kita ko, didindama naudojimąsi bendros žemės ūkio politikos finansavimu ir skatindama sinergiją su susijusiais įgyvendinamais ES teisės aktais, pvz., Nitratų direktyva (Direktyva 91/676/EEB).**
- Kaip nurodė Komisija priimdama naują INR direktyvą, **reikėtų kontroliuoti ir išmetamo metano kiekį, atsižvelgiant į jo poveikį ozono koncentracijoms Europos Sąjungoje, taip pat siekiant skatinti metano kiekio mažinimą tarptautiniu mastu.** Remdamasi praneštais duomenimis apie nacionalinius išmetamųjų teršalų kiekius, **Komisija toliau vertins išmetamo metano kiekio poveikį oro politikos tikslų įgyvendinimui, apsvarstys galimybes mažinti šių teršalų kiekį ir, remdamasi ES ir pasaulio lygmens įrodymais, prireikus pateiks pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto.**

Kita perspektyvinė švaraus oro ataskaita bus paskelbta 2020 m. Į ją bus įtraukta Komisijos atlikta 2019 m. nacionalinių oro taršos valdymo programų analizė.

mms.

³⁷ COM(2018) 330 *final*.